

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 3 lutego 2015 roku w sprawie o sygn. akt XVI K 260/12 uznał:

I. oskarżonych W. D., T. W., S. Ł., R. R. (1), M. L., M. K. (1) i M. G. za winnych tego, że w okresie od co najmniej sierpnia 2010 r. do 5.08.2011 r. w G. i R. (przy czym M. K. (1) w maju 2011 r. w G., natomiast M. L. od co najmniej sierpnia 2010 r. do 28.11.2010 r. w G. bez działania z M. K. (1)), działając wspólnie i w porozumieniu a także z innymi dotąd nieustalonymi osobami brali udział w zorganizowanej grupie przestępczej, mającej na celu popełnianie przestępstw skarbowych związanych z paserstwem i przemytem wyrobów akcyzowych w postaci papierosów różnych marek, tj. popełnienia przestępstwa z art. 258§1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie tego przepisu wymierzył oskarżonemu W. D. karę 2 lat pozbawienia wolności, oskarżonemu S. Ł. karę 1 roku pozbawienia wolności, oskarżonym T. W. i R. R. (1) kary po 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, oskarżonemu M. K. (1) karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, oskarżonemu M. G. karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i oskarżonemu M. L. karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

II. oskarżonych W. D., S. Ł., T. W. i R. R. (1) za winnych tego, że w okresie od co najmniej sierpnia 2010 r. do 5.08.2011 r. w G. i R., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu tego samego zamiaru, w zorganizowanej grupie przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z M. L., M. K. (1) i M. G. i innymi dotąd nieustalonymi osobami, pomagając w zbyciu, przyjęli i przechowali w magazynach w G. i R. co najmniej 40.000.000 sztuk papierosów bez polskich znaków akcyzy, przywiezionych z zagranicy na terytorium Polski z pominięciem obowiązku celnego oraz bez uprzedniego oznaczenia polskimi znakami akcyzy, które następnie po ukryciu przez nich w atrapach wkładów kominowych, materacach, wełnie fasadowej zostały wywiezione za granicę, tj. do Wielkiej Brytanii, Holandii bez ich przedstawienia organowi celnemu lub zgłoszenia celnego i narazili w ten sposób należność celną na uszczuplenie dużej wartości, wynoszącą co najmniej 30.305.148,00 zł, tj. z tytułu podatku akcyzowego w wysokości 23.417.545,00 zł, cła w wysokości 921.600,00 zł i podatku VAT w wysokości 5.966.003,00 zł, czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, tj. popełnienia przestępstwa z art. 65§1 k.k.s. w zw. z art. 91§1 k.k.s. w zw. z art. 63§2 k.k.s. i art. 86§1 k.k.s. i art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 1, 2, 5 k.k.s. i za przestępstwo to na podstawie art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 7§2 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 1, 2, 5 k.k.s. wymierzył oskarżonemu W. D. kary 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 500 stawek dziennych w wysokości po 200 zł każda z nich, oskarżonym S. Ł., T. W. i R. R. (1) kary po 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbach po 500 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich;

III. oskarżonych W. D., S. Ł., T. W. i R. R. (1) za winnych tego, że w okresie od maja 2011 r. do dnia 5.08.2011 r. w G. i R., działając w zorganizowanej grupie przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z M. K. (1) usiłowali dokonać obrotu papierosami oznaczonymi podrobionym znakiem towarowym (...) zastrzeżonym na rzecz (...) SA w ilości 1.589.960 sztuk o wartości rynkowej 810.879,60 zł, co stanowi towar o znacznej wartości, poprzez ich przekazanie kolejnym nabywcom, lecz zamierzonego celu nie osiągnęli z uwagi na zatrzymanie przedmiotowego towaru w dniu 5 sierpnia 2011 r. przez funkcjonariuszy Służby Celnej oraz Zarządu w P. CBŚ KGP, tj. popełnienia przestępstwa z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 305 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1117 z późn. zm.) w zw. z art. 65§1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 14§1 k.k. w zw. z art. 305 ust. 3 Prawa własności przemysłowej wymierzył oskarżonemu W. D. karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności a oskarżonym S. Ł., T. W. i R. R. (1) kary po 1 roku i 3 miesiące pozbawienia wolności;

IV. oskarżonego M. K. (1) za winnego tego, że w maju 2011 r. w G., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu tego samego zamiaru, czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, w zorganizowanej grupie przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z W. D., S. Ł., T. W., R. R. (1) i innymi dotychczas nieustalonymi osobami, usiłował dokonać przemytu celnego w ten sposób, że pomagając w zbyciu, przyjął a następnie przewiózł do magazynów w G. co najmniej 1.589.960 sztuk papierosów marki (...) bez polskich znaków akcyzy, które zostały przywiezione z zagranicy na terytorium Polski z pominięciem obowiązku celnego oraz bez uprzedniego oznaczenia polskimi znakami akcyzy, a które następnie, w formie ukrytej m.in. w atrapach grzejników, wełnie fasadowej miały zostać wywiezione za granicę, tj. do Wielkiej Brytanii, bez ich przedstawienia organowi celnemu lub zgłoszenia celnego, narażając w ten

sposób należność celną na uszczuplenie dużej wartości, wynoszącą 1.204.598,00 zł, tj. z tytułu podatku akcyzowego w wysokości 930.824,00 zł, cła w wysokości 36.632,00 zł i podatku VAT w wysokości 237.142,00 zł, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na zatrzymanie przedmiotowego towaru przez funkcjonariuszy Służby Celnej oraz Zarządu w P. CBS KGP, tj. popełnienia przestępstwa z art. 65§1 k.k.s. w zw. z art. 91§1 k.k.s. w zw. z art. 63§2 k.k.s. i art. 86§1 k.k.s. i art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 1, 2, 5 k.k.s. i za przestępstwo to na podstawie art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 7§2 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 1, 2, 5 k.k.s. wymierzył mu kary 10 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 200 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich;

V. oskarżonego M. K. (1) za winnego tego, że w maju 2011 r. w G., działając w zorganizowanej grupie przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z W. D., S. Ł., R. R. (1) i T. W. usiłował dokonać obrotu papierosami oznaczonymi podrobionym znakiem towarowym (...) zastrzeżonym na rzecz (...) SA w ilości 1.589.960 sztuk o wartości rynkowej 810.879,60 zł, co stanowi towar o znacznej wartości, poprzez ich przekazanie kolejnym nabywcom, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na zatrzymanie przedmiotowego towaru w dniu 5 sierpnia 2011 r. przez funkcjonariuszy Służby Celnej oraz Zarządu w P. CBS KGP, tj. popełnienia przestępstwa z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 305 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1117 z późn. zm.) w zw. z art. 65§1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 14§1 k.k. w zw. z art. 305 ust. 3 Prawa własności przemysłowej wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

VI. oskarżonego M. G. za winnego tego, że w okresie od co najmniej sierpnia 2010 r. do listopada 2010 r. w G., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu tego samego zamiaru, w zorganizowanej grupie przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z W. D., S. Ł., T. W., R. R. (1), M. L. i innymi dotychczas nieustalonymi osobami, pomagając w zbyciu, przyjął na przechowanie w magazynie w G. co najmniej 10.000.000 sztuk papierosów bez polskich znaków akcyzy, przywiezione z zagranicy na terytorium Polski z pominięciem obowiązku celnego oraz bez uprzedniego oznaczenia polskimi znakami akcyzy, które następnie, po ukryciu przez niego w atrapach wkładów kominowych zostały wywiezione za granicę, tj. do Wielkiej Brytanii, Holandii bez ich przedstawienia organowi celnemu lub zgłoszenia celnego, narażając w ten sposób należność celną na uszczuplenie dużej wartości, wynoszącą 6.659.785 zł, tj. z tytułu podatku akcyzowego w wysokości 5.231.942 zł, cła w wysokości 172.800 zł i podatku VAT w wysokości 1.255.043 zł, tj. popełnienia przestępstwa z art. 65§1 k.k.s. w zw. z art. 91§1 k.k.s. w zw. z art. 63§2 k.k.s. i art. 86§1 k.k.s. i art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 1, 5 k.k.s. i za przestępstwo to na podstawie art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 7§2 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 1, 5 k.k.s. wymierzył mu kary 10 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 200 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich;

VII. oskarżonego M. G. za winnego tego, że w czerwcu 2011 r. w R., działając w zorganizowanej grupie przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z W. D., S. Ł., T. W., R. R. (1) i innymi dotychczas nieustalonymi osobami pomagał w zbyciu przechowanych w magazynie w R. co najmniej 1.189.960,00 sztuk papierosów bez polskich znaków akcyzy, przywiezionych z zagranicy na terytorium Polski z pominięciem obowiązku celnego oraz bez uprzedniego oznaczenia polskimi znakami akcyzy, które po ukryciu przez niego w rolkach wełny mineralnej miały zostać wywiezione za granicę, tj. do Wielkiej Brytanii, bez ich przedstawienia organowi celnemu lub zgłoszenia celnego, co faktycznie nie nastąpiło z uwagi na zatrzymanie transportu przez policję, narażając w ten sposób należność celną na uszczuplenie dużej wartości, wynoszącą 901.647,00 zł, tj. z tytułu podatku akcyzowego w wysokości 696.649,00 zł, cła w wysokości 27.416,00 zł i podatku VAT w wysokości 177.482,00 zł, tj. popełnienia przestępstwa z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k.s. w zw. z art. 91§1 k.k.s. w zw. z art. 63§2 k.k.s. i art. 86§1 k.k.s. i art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 1, 5 k.k.s. i za przestępstwo to na podstawie art. 14§1 k.k.s. w zw. z art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 7§2 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 1, 5 k.k.s. wymierzył mu kary 10 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 200 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich;

VIII. oskarżonego M. L. za winnego tego, że w okresie od co najmniej sierpnia 2010 r. do 28 listopada 2010 r. w G., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu tego samego zamiaru, w zorganizowanej grupie przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z W. D., S. Ł., T. W., R. R. (1), M. G. i innymi dotychczas nieustalonymi osobami, pomagając w zbyciu, przyjął na przechowanie w magazynie w G. co najmniej 11.600.000 sztuk papierosów, bez polskich znaków akcyzy, przywiezionych z zagranicy na terytorium Polski z pominięciem obowiązku celnego oraz bez uprzedniego

oznaczenia polskimi znakami akcyzy, które następnie, będąc ukryte w atrapach wkładów kominowych, materacach wywiózł za granicę, tj. do Wielkiej Brytanii, Holandii bez ich przedstawienia organowi celnemu lub zgłoszenia celnego, narażając w ten sposób należność celną na uszczuplenie dużej wartości, wynoszącą 8.788.493,00 zł, tj. z tytułu podatku akcyzowego w wysokości 6.791.088,00 zł, cła w wysokości 267.264,00 zł i podatku VAT w wysokości 1.730.141,00 zł, czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, tj. popełnienia przestępstwa z art. 65§1 k.k.s. w zw. z art. 91§1 k.k.s. w zw. z art. 63§2 k.k.s. i art. 86§1 k.k.s. i art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s. w zw. z art. 7§1 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 1, 2, 5 k.k.s. i za przestępstwo to na podstawie art. 54§1 k.k.s. w zw. z art. 7§2 k.k.s. w zw. z art. 37§1 pkt 1, 2, 5 k.k.s. wymierzył mu kary 10 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w liczbie 300 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda z nich

oraz na podstawie art. 39§1 i 2 k.k.s. połączył orzeczone wobec poszczególnych oskarżonych jednostkowe kary pozbawienia wolności i wymierzył kary łączne pozbawienia wolności, i tak:

- oskarżonemu W. D. w wysokości 3 lat i 6 miesięcy, zaliczając na jej poczet na podstawie art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 63§1 k.k. okres tymczasowego aresztowania od 5.08.2011 r. do 13.07.2012 r.,

- oskarżonemu S. Ł. w wysokości 2 lat, której wykonanie na podstawie art. 69§1 k.k. w zw. z art. 41a§2 k.k.s. warunkowo zawiesił na okres 5 lat próby, oddając tego oskarżonego we wskazanym okresie na podstawie art. 41a§2 k.k.s. pod dozór kuratora sądowego i zaliczając na podstawie art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 63§1 k.k. na poczet orzeczonej wobec tego oskarżonego grzywny okres tymczasowego aresztowania od 5.08.2011 r. do 22.12.2011 r., uznając grzywnę w liczbie 280 stawek dziennych za wykonaną,

- oskarżonemu T. W. w wysokości 2 lat i 6 miesięcy, zaliczając na jej poczet na podstawie art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 63§1 k.k. okres tymczasowego aresztowania od 15.11.2011 r. do 14.11.2012 r.,

- oskarżonemu R. R. (1) w wysokości 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet na podstawie art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 63§1 k.k. okres tymczasowego aresztowania od 15.11.2011 r. do 13.11.2012 r.,

- oskarżonemu M. K. (1) w wysokości 1 roku i 3 miesięcy, której wykonanie na podstawie art. 69§1 k.k. w zw. z art. 41a§2 k.k.s. warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby, oddając tego oskarżonego we wskazanym okresie na podstawie art. 41a§2 k.k.s. pod dozór kuratora sądowego i zaliczając na podstawie art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 63§1 k.k. na poczet orzeczonej wobec tego oskarżonego grzywny okres tymczasowego aresztowania od 5.12.2011 r. do 28.08.2012 r., uznając grzywnę za wykonaną,

- oskarżonemu M. G. w wysokości 1 roku i połączył orzeczone wobec tego oskarżonego jednostkowe kary grzywny, wymierzając mu karę łączną grzywny w liczbie 200 stawek dziennych w wysokości po 200 zł każda z nich, przy czym wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności na podstawie art. 69§1 k.k. w zw. z art. 41a§2 k.k.s. warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby, oddając tego oskarżonego we wskazanym okresie na podstawie art. 41a§2 k.k.s. pod dozór kuratora sądowego,

- oskarżonemu M. L. w wysokości 1 roku i 6 miesięcy, zaliczając na jej poczet na podstawie art. 20§2 k.k.s. w zw. z art. 63§1 k.k. okres tymczasowego aresztowania od 16.11.2011 r. do 30.05.2012 r.

oraz na podstawie art. 34§2 k.k.s. orzekł wobec oskarżonych W. D., S. Ł., T. W., R. R. (1), M. K. (1), M. G. i M. L. zakaz prowadzenia działalności gospodarczej związanej z wytwarzaniem, obrotem, przechowywaniem, przewożeniem i przesyłaniem wyrobów akcyzowych na okres 2 lat, na podstawie art. 30§3 k.k.s. w zw. z art. 29 pkt 1 i 2 k.k.s. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa zabezpieczonych jako dowody rzeczowe papierosów w ilości 6.366.160 sztuk poprzez ich zniszczenie oraz przepadek kwoty uzyskanej z licytacji pozostałych dowodów rzeczowych i orzekł o kosztach procesu.

Wyrok ten **w całości zaskarżyli obrońcy oskarżonych W. D., T. W., R. R. (1) i M. L.**

Obrońca oskarżonego W. D. (adw. M. K. (2)) w apelacji zarzucił temu wyrokowi:

1. błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę orzeczenia, polegający na dowolnym przyjęciu przez Sąd I instancji, że oskarżony W. D. przynależał do zorganizowanej grupy przestępczej co najmniej od sierpnia 2010 r. do 05.08.2011 r., podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikają twierdzenia przeciwne, w szczególności brak jest podstaw do przyjęcia, że oskarżony działał w ramach zorganizowanej grupy przestępczej, lokalnie zarządzał grupą, a w szczególności miał świadomość istnienia takiej grupy i przynależności do niej, a także brak jest dowodów, że współdziałał w tej grupie co najmniej od sierpnia 2010 r. do 05.08.2011 r.;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na dowolnym przyjęciu, że oskarżony W. D. wraz z innymi oskarżonymi przyjął i przechowywał w magazynach w G. i R. co najmniej 40.000.000 sztuk papierosów bez polskich znaków akcyzy oraz przywiezionych do Polski z pominięciem obowiązku celnego, które następnie zostały wywiezione do Wielkiej Brytanii i Holandii, czyniąc z popełnionych przestępstw stałe źródło dochodu, podczas gdy analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzi do wniosku, że oskarżony W. D. nie uczestniczył w procederze przemytu papierosów a jego obecność w magazynie w R. w dniu 05.08.2011 r. była zupełnie przypadkowa;

3. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów i logicznego wnioskowania, polegającej na dowolnym przyjęciu, że oskarżony W. D. wypełniał znamiona zarzucanych czynów;

4. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 5§2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego;

5. obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 410 k.p.k., polegającą na pominięciu istotnych okoliczności sprawy i oparciu ustaleń faktycznych na dowolnie wybranej części materiału dowodowego, co spowodowało dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych następnie za podstawę wyroku

i w oparciu o te zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych czynów, ewentualnie o uchylene tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Drugi z obrońców oskarżonego W. D. (adw. L. S.) w apelacji zarzucił temu wyrokowi:

1) obrazę prawa materialnego w odniesieniu do punktu 1 części rozstrzygającej wyroku, dotyczącej zarzutu z art. 258§1 k.k., wynikającą z bezpodstawnego uznania oskarżonego za winnego udziału w zorganizowanej grupie przestępczej i wymierzenie mu za to kary 2 lat pozbawienia wolności w sytuacji, gdy stan dowodowy sprawy wskazuje na istotne wątpliwości co do tego, czy taka zorganizowana grupa przestępcza istniała;

2) błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku w punkcie 2 części rozstrzygającej, który miał wpływ na jego treść, wynikający z nieprzestrzegania reguł swobodnej oceny dowodów przez wyciągnięcie niewłaściwych wniosków z ustalonych faktów i oparcie na faktach nie potwierdzonych materiałem dowodowym;

3) rażąco niewspółmierność kar jednostkowych i kary łącznej pozbawienia wolności i grzywny, wynikającą z nie uwzględnienia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzucanych mu przestępstw, jak i jego osobowości, przez co w odczuciu społecznym wymierzone kary mogą być uznane za niesprawiedliwe

i w oparciu o te zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od wszystkich stawianych mu zarzutów, ewentualnie o uniewinnienie oskarżonego od zarzutu opisanego w pkt I wyroku, tj. od czynu z art. 258§1 k.k., nadto zmianę wielkości przedmiotu przestępstwa i wartości uszczuplonych należności celnych opisanych w pkt II wyroku poprzez przyjęcie wielkości obrotu papierosami w ilości najwyżej 9.526.160 sztuk oraz uszczuplenia należności na kwotę nie wyższą niż 7.239.881 zł oraz wymierzenie łagodniejszych kar jednostkowych pozbawienia wolności i kary łącznej w rozmiarze poniżej 2 lat i kary grzywny za czyn opisany w pkt II w wysokości nie

przekraczającej 250 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda lub uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego T. W. w apelacji zarzucił temu wyrokowi:

1) obrazę prawa materialnego w odniesieniu do punktu 3 części rozstrzygającej wyroku, dotyczącej zarzutu z art. 258§1 k.k., wynikającą z bepodstawnego uznania oskarżonego za winnego udziału w zorganizowanej grupie przestępczej i wymierzenie mu za to kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji, gdy stan dowodowy sprawy wskazuje na istotne wątpliwości co do tego, czy taka zorganizowana grupa przestępcza istniała;

2) błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku w punkcie 14 części rozstrzygającej, który miał wpływ na jego treść, wynikający z nieprzestrzegania reguł swobodnej oceny dowodów przez wyciągnięcie niewłaściwych wniosków z ustalonych faktów i oparcie na faktach nie potwierdzonych materiałem dowodowym;

3) rażąco niewspółmierność kar jednostkowych i kary łącznej pozbawienia wolności i grzywny, wynikającą z nie uwzględnienia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzuconych mu przestępstw, jak i jego osobowości, przez co w odczuciu społecznym wymierzone kary mogą być uznane za niesprawiedliwe

i w oparciu o te zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od wszystkich stawianych mu zarzutów, ewentualnie o uniewinnienie oskarżonego od zarzutu opisanego w pkt VII wyroku, tj. od czynu z art. 258§1 k.k., nadto zmianę wielkości przedmiotu przestępstwa i wartości uszczuplonych należności celnych opisanych w pkt II wyroku poprzez przyjęcie wielkości obrotu papierosami w ilości najwyżej 9.526.160 sztuk oraz uszczuplenia należności na kwotę nie wyższą niż 7.239.881 zł oraz wymierzenie łagodniejszych kar jednostkowych pozbawienia wolności i kary łącznej w rozmiarze do 2 lat z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i kary grzywny za czyn opisany w pkt VIII w wysokości nie przekraczającej 200 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda lub uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego R. R. (1) w apelacji zarzucił temu wyrokowi:

1) obrazę prawa materialnego w odniesieniu do punktu 18 części rozstrzygającej wyroku, dotyczącej zarzutu z art. 258§1 k.k., wynikającą z bepodstawnego uznania oskarżonego za winnego udziału w zorganizowanej grupie przestępczej i wymierzenie mu za to kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji, gdy stan dowodowy sprawy wskazuje na istotne wątpliwości co do tego, czy taka zorganizowana grupa przestępcza istniała;

2) błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku w punkcie 19 części rozstrzygającej, który miał wpływ na jego treść, wynikający z nieprzestrzegania reguł swobodnej oceny dowodów przez wyciągnięcie niewłaściwych wniosków z ustalonych faktów i oparcie na faktach nie potwierdzonych materiałem dowodowym;

3) rażąco niewspółmierność kar jednostkowych i kary łącznej pozbawienia wolności i grzywny, wynikającą z nie uwzględnienia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzuconych mu przestępstw, jak i jego osobowości, przez co w odczuciu społecznym wymierzone kary mogą być uznane za niesprawiedliwe

i w oparciu o te zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od wszystkich stawianych mu zarzutów, ewentualnie o uniewinnienie oskarżonego od zarzutu opisanego w pkt X wyroku, tj. od czynu z art. 258§1 k.k., nadto zmianę wielkości przedmiotu przestępstwa i wartości uszczuplonych należności celnych opisanych w pkt XI wyroku poprzez przyjęcie wielkości obrotu papierosami w ilości najwyżej 9.526.160 sztuk oraz uszczuplenia należności na kwotę nie wyższą niż 7.239.881 zł oraz wymierzenie łagodniejszych kar jednostkowych pozbawienia wolności i kary łącznej w rozmiarze do 2 lat z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i kary grzywny za czyn opisany w pkt XI w wysokości nie przekraczającej 200 stawek dziennych w wysokości po 100 zł każda lub uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego M. L. w apelacji zarzucił temu wyrokowi:

1. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na naruszeniu przepisu art. 5§2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, tj.

a) wątpliwości co do faktu brania przez oskarżonego M. L. udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, mającej na celu popełnienie przestępstw skarbowych związanych z paserstwem i przemytem wyrobów akcyzowych w postaci papierosów różnych marek, w sytuacji gdzie w rzeczywistości oskarżony M. L. przemycał papierosy na zlecenie współoskarżonego S. Ł., który w stosunku do oskarżonego M. L. był jedynym organizatorem całego procederu,

b) wątpliwości co do faktu, że oskarżony M. L. dopuścił się przestępstw skarbowych wobec liczby 11.600.000 sztuk papierosów, bez polskich znaków akcyzy, przywiezionych zza granicy na terytorium Polski z pominięciem obowiązku celnego oraz bez uprzedniego oznaczenia polskimi znakami akcyzy;

2. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na naruszeniu przepisu art. 7 k.p.k. poprzez jednostronną, nieobiektywną, dowolną ocenę materiału dowodowego, wyrażającą się w arbitralnym uznaniu, iż na przymiot wiarygodności zasługują wyjaśnienia złożone przez oskarżonego S. Ł., w szczególności co do rzekomego brania przez oskarżonego M. L. udziału w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu popełnienie przestępstw skarbowych związanych z paserstwem i przemytem wyrobów akcyzowych w postaci papierosów różnych marek w sytuacji, gdy jest on współoskarżonym w przedmiotowej sprawie a jego zeznania powinny być ocenione jako dowód z pomówienia;

3. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na niesłusznym uznaniu, iż oskarżony M. L. działał wspólnie i w porozumieniu z W. D., R. R. (1), T. W., M. G. i innymi dotąd nieustalonymi osobami i tym samym brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej, mającej na celu popełnienie przestępstw skarbowych związanych z paserstwem i przemytami wyrobów akcyzowych w postaci papierosów różnych marek w sytuacji, gdzie po pierwsze jeśli chodzi o osobę oskarżonego M. L. jedynym organizatorem przemytu papierosów był oskarżony S. Ł., który to zlecał oskarżonemu M. L. przewóz papierosów a z pozostałymi współoskarżonymi oskarżony M. L. nie miał żadnej styczności i nie posiadał jakiegokolwiek wiedzy na temat ich udziału oraz roli w całym procederze przemytu oraz po drugie pozostali współoskarżeni działali wspólnie i w porozumieniu przez okres przynajmniej jednego roku, natomiast dopuszczenie się przez oskarżonego M. L. przemytu i postawione mu w tym zakresie zarzuty dotyczą niespełna 3 miesięcy;

4. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na niesłusznym uznaniu, iż oskarżony M. L. dopuścił się przestępstw skarbowych wobec liczby 11.600.000 sztuk papierosów, tj. przyjął w magazynie w G. co najmniej 11.600.000 sztuk papierosów bez polskich znaków akcyzy, przywiezionych z zagranicy na terytorium Polski z pominięciem obowiązku celnego oraz bez uprzedniego oznaczenia polskimi znakami akcyzy, które następnie, będąc ukryte w atrapach wkładów kominowych, materacach wywiózł za granicę bez ich przedstawiania organowi celnemu lub zgłoszenia celnego, narażając w ten sposób należność celną na uszczuplenie dużej wartości, wynoszącą 8.788.493 zł, tj. z tytułu podatku akcyzowego w wysokości 6.791.088,00 zł, cła w wysokości 267.264,00 zł i podatku VAT w wysokości 1.730.141,00 zł, czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu;

5. rażąco niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu M. L. kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 3 miesięcy bez warunkowego zawieszenia jej wykonania na okres próby

i w oparciu o te zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę tego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzuconego mu czynu z art. 258§1 k.k. a za przestępstwa opisane w pkt XX wymierzenie oskarżonemu kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania tytułem próby.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wszystkie apelacje okazały się o tyle celowe, zaś w swoich wnioskach odwoławczych o uchylenie zaskarżonego wyroku uzasadnione, że doprowadziły do uchylenia zaskarżonego wyroku nie tylko w stosunku do oskarżonych, których

apelacje te dotyczyły, ale również w stosunku do rozstrzygnięć dotyczących nieapelujących pozostałych oskarżonych, na ich korzyść, na podstawie art. 435 k.p.k.

Praktycznie wszystkie apelacje sprowadzają się do negowania poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych na podstawie pomówień oskarżonego S. Ł., kwestionując zarówno istnienie zorganizowanej grupy przestępczej, przynależność poszczególnych oskarżonych do takiej grupy, jak również kwestionując przyjęte w zaskarżonym wyroku łączne ilości przemyconych przez oskarżonych papierosów nie oznaczonych polskimi znakami akcyzy, co znów rzutowało na błędne wyliczenie narażonych na uszczuplenie należności publicznoprawnych, co w konsekwencji również miało wpływ na rodzaj i wymiar orzeczonych w stosunku do poszczególnych oskarżonych kar. Dodatkowo obrońca oskarżonego W. D. (adv. M. K. (2)) w uzasadnieniu apelacji podniósł zarzut nierozważenia przez Sąd I instancji zachowania polegającego na przemycie z zagranicy do Polski papierosów marki (...) bez polskich znaków akcyzy z podrobionymi znakami towarowymi, sugerując, że czyn taki powinien stanowić tylko jedno przestępstwo „rozpowszechniania produktów podrobionych”.

W związku z powyższym wszystkie te apelacje zostaną omówione łącznie.

Mając na uwadze tak postawione zarzuty, jak również częściowo się z nimi zgadzając należy przytoczyć kilka uwag natury ogólnej.

Sąd I instancji rozpoznając zarzuty stawiane w akcie oskarżenia powinien wszechstronnie w oparciu o konkretne dowody wyjaśnić sprawę poprzez ustalenie czy dany czyn przestępczy został popełniony przez oskarżonego a jeżeli tak to jaka powinna być jego kwalifikacja prawna, jakie były pobudki i motywy działania sprawcy, by w ten sposób przy ustaleniu sprawstwa oskarżonego dokonać odpowiedniego doboru kar i środków karnych, które pozostawałyby w pełnej zgodzie z zasadami wymiaru kary określonymi w art. 53 k.k.

Jednakże, aby takie ustalenia zostały poczynione prawidłowo, niezbędne jest dokładne przeprowadzenie postępowania, zwłaszcza w zakresie dowodów, i oczywiście w zgodzie ze wszelkimi regułami zawartymi w kodeksie postępowania karnego. Przy takim ustalaniu, jeżeli w sprawie pojawiają się sprzeczne wersje tego samego zdarzenia i zgłasza się wnioski o przeprowadzenie dowodów na poparcie każdej z tych wersji, należy tak przeprowadzić postępowanie dowodowe, by w sposób jednoznaczny rozstrzygnąć, która z prezentowanych wersji jest prawdziwa a którą należy odrzucić.

Dopiero poprawnie przeprowadzone postępowanie pozwoli sądowi orzekającemu na właściwe rozpoznanie stawianych w akcie oskarżenia zarzutów przeciwko konkretnemu oskarżonemu, by nie narażać się na zarzuty obrazy prawa procesowego, jak i błędu w ustaleniach faktycznych o charakterze dowolności i braku.

Motywy, jakimi kierował się sąd orzekający, powinny znaleźć pełne odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku, z tym że powinno ono zostać sporządzone ze wszelkimi wymogami art. 424 k.p.k.

Uzasadnienie to ma stanowić dokument o charakterze sprawozdawczym i powinno polegać na przedstawieniu w sposób uporządkowany wyników narady z dokładnym wskazaniem – gdy chodzi o podstawę faktyczną wyroku – co sąd uznał za udowodnione, jak ocenił poszczególne dowody i dlaczego oparł się na jednych, odrzucając inne.

Uzasadnienie więc powinno wskazywać logiczny proces myślowy, który doprowadził sąd do wniosku o winie lub niewinności oskarżonego.

Dowodem w postępowaniu karnym może być wszystko, co umożliwi wyrobienie sobie przekonania sądu o winie lub niewinności oskarżonego, jeśli zostanie przeprowadzone w trybie przewidzianym przez prawo procesowe. Dowodem takim może być zatem także pomówienie. Co do zasady dowód taki powinien być badany szczególnie wnikliwie, z jednoczesnym rozważeniem, czy istnieją dowody potwierdzające choćby pośrednio wyjaśnienia pomawiającego, a nadto - czy wyjaśnienia te są logiczne i nie wykazują chwiejności albo czy nie są wręcz nieprawdopodobne (wyrok SN z 6 lutego 1970 r., IV KR 249/69, OSNKW 4-5/1970, poz. 46). Jednakże pomówienie, czyli obciążanie w złożonych

wyjaśnieniach innej osoby odpowiedzialnością za przestępstwo jest w ujęciu prawa karnego procesowego dowodem podlegającym swobodnej ocenie na równi z innymi dowodami (por. wyrok SN z dnia 12 stycznia 2006 r., II KK 29/05, OSNKW 2006/4/41).

Sam fakt oparcia orzeczenia skazującego na zeznaniach tylko jednego świadka (wyjaśnieniach jednego z oskarżonych), nawet w sytuacji nieprzyznania się oskarżonego do winy, samo przez się nie może stanowić podstawy do zarzutu dokonania błędnych czy dowolnych ustaleń faktycznych w sprawie. Nie istnieje żadna reguła dowodowa, która uzasadniałaby pogląd, że zeznania jedynego świadka (wyjaśnienia jednego z oskarżonych) są niewystarczającą podstawą skazania i to bez względu na to jakąś świadek (oskarżony) zajmuje funkcję, pozycję w życiu społecznym bądź czy korzysta z jakichś szczególnych uprawnień procesowych (jak świadek koronny, tzw. mały świadek koronny czy świadek incognito). Orzecznictwo przyjmuje jednak, że tego rodzaju "jedyny" dowód nie może stać w sprzeczności z innymi dowodami, które nie mają wprawdzie decydującego znaczenia dla kwestii odpowiedzialności karnej, stanowią jednak podstawę do dokonania lub weryfikacji ustaleń faktycznych odnoszących się do określonych fragmentów zdarzenia (patrz wyrok SN z dnia 11 stycznia 1996 r., II KRN 178/95, Mon. Prawn. 1996/10/376).

Rzecz jednak w tym, że ocena poszczególnych dowodów dokonywana jest w konkretnej sprawie, w której występują przeróżne, trudne do uogólnienia okoliczności a tym samym nie można do każdego przypadku sprawy dopasowywać bardziej ogólnych zasad oceny dowodów wyrażanych w orzecznictwie sądowym lub w doktrynie. Zasady te zresztą również były artykułowane na tle konkretnych stanów faktycznych ustalonych w indywidualnych sprawach.

W związku z powyższym należy pamiętać, że w ocenie dowodów organy procesowe kierują się swoim przekonaniem ukształtowanym wskazaniami wiedzy, doświadczenia życiowego i zasadami prawidłowego rozumowania. Polski system procesowy nie zna reguł dowodowych dotyczących legalnej oceny dowodów. Zasada swobodnej oceny dowodów oznacza wolność wewnętrznego przekonania organu procesowego w kwestii oceny dowodów i wyciągania z nich racjonalnych wniosków, a tym samym wolność od schematycznych skrępowań w tym zakresie (por. Jan Grajewski – red., Lech K. Paprzycki, Sławomir Steinborn: „Komentarz aktualizowany do art. 1-424 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 97.89.555)”, LEX/el., 2011, teza 1 do art. 7). Oczywiście jest przy tym, że zasada swobodnej oceny dowodów, leżąca u podstaw prawidłowego wyrokowania a wyrażona w art. 7 k.p.k., nie może prowadzić do dowolności ocen i takiego wyboru dowodów, którego prawidłowości nie dałoby się skontrolować w trybie odwoławczym. Ustalenia faktyczne wyroku tylko wtedy nie wykraczają poza ramy swobodnej oceny dowodów, gdy poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy przeprowadzonych dowodów, których ocena nie wykazuje błędów natury faktycznej czy logicznej, zgodna jest ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz prowadzi do sędziowskiego przekonania, odzwierciedleniem którego powinno być uzasadnienie orzeczenia (por. wyrok SN z dnia 5 września 1974 r., II KR 114/74, OSNKW 1975/2/28).

Należy zaznaczyć, iż Sąd I instancji prawidłowo interpretuje pojęcie „zorganizowanej grupy przestępczej”, o której mowa w art. 258 k.k., przytaczając na poparcie tej interpretacji stosowne poglądy judykatury i doktryny (str. 25 uzasadnienia wyroku).

Sąd Okręgowy istnienie tej zorganizowanej grupy przestępczej opiera wyłącznie na pomawiających poszczególnych oskarżonych wyjaśnieniach S. Ł., bowiem praktycznie tylko tenże oskarżony stanowi bezpośredni dowód na istnienie takiej grupy przestępczej. Ustalenia te poza zaskarżonym wyrokiem oraz częścią uzasadnienia zawierającą opis ustalonego stanu faktycznego (str. 1-11) Sąd I instancji zawarł w uzasadnieniu swojego wyroku na stronach 26-28, przytaczając, czym zajmowała się ta grupa, jaki był jej skład osobowy, jakie panowały w tej grupie więzy organizacyjne i jakie obowiązki spoczywały na poszczególnych osobach, które, zdaniem Sądu Okręgowego, przynależały do tej grupy. Nie ustosunkowując się w tym miejscu do pełnej oceny wiarygodności wyjaśnień oskarżonego Ł., to nie może budzić w ich świetle wątpliwości fakt, iż rzeczywiście istniała zorganizowana grupa przestępcza, która zajmowała się przemytem papierosów zza wschodniej granicy Polski bez polskich znaków akcyzy, poprzez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za zachodnią granicę, tu konkretnie do Holandii i dalej do Wielkiej Brytanii. Nie może bowiem budzić wątpliwości w świetle zasad doświadczenia życiowego, że prowadzenie takiego procederu przestępczego, w który angażuje się wiele osób, znaczne środki finansowe, wynajmuje się hale magazynowe, korzysta z wielu środków transportu oraz

proceder, trwający wiele miesięcy dotyczy ogromnych ilości wyrobów tytoniowych, sprowadzanych z krajów zza wschodniej granicy, by następnie je przemycić w głąb krajów Unii Europejskiej, wymaga precyzyjnej organizacji, ośrodka decyzyjno-koordynującego oraz osób zarówno wydających dyspozycje, jak i te dyspozycje wykonujących. Taki właśnie schemat działania grupy wynika wprost z wyjaśnień S. Ł., zwłaszcza złożonych na k. 51-55 TO nr 2, 66-70 TO nr 2, 151-155 TO nr 2. Schemat działania poszczególnych osób przy przemyśle, przechowywaniu i przeładunku papierosów pośrednio znajduje potwierdzenie w wyjaśnieniach oskarżonych M. K. (1), który przewoził papierosy (mimo, iż zaprzeczał, by o tym wiedział) spod wschodniej granicy do G. (k. 54-59 TO nr 6, 126-130 TO nr 6, 135-139 TO nr 6), M. G., kilkakrotnie pomagającego przy pakowaniu papierosów w G. i R. na prośbę Ł. i za zgodą W. D. (k. 28-32 TO nr 7), M. L., który z transportem papierosów został zatrzymany przez brytyjskie służby celne w dniu 28.11.2010 r. (k. 44-48 TO nr 8, 167-172 TO nr 8), zeznaniach świadków G. B. (k. 501-505, 1234-1235, 1260-1261, 2209-2211), R. B. (1) (k. 1237-1238, 1262-1263, 2606-2607), R. B. (2) (k. 1245-1246, 2336-2337) i D. F. (k. 32-33, 304-306, 1348-1350, 2501-2502), którzy wynajęli bądź brali udział w wynajęciu hal w G. i R. osobom, w tym rozpoznanemu przez nich S. Ł., posługującymi się sfałszowanymi bądź cudzymi dokumentami (co znów znajduje potwierdzenie w zeznaniach K. N. (1) – k. 1296-1299, H. W. – k. 2337, M. C. – k. 457-458), w których to halach widziano także T. W. i R. R. (1), zeznań właścicieli firm transportowych i kierowców, którymi pojazdami wożono różne towary do i z obu magazynów, tj. M. W. (k. 557-559, 647-649, 1031-1032, 2213-2214), R. B. (3) (k. 1313-1315, 2336), K. N. (2) (k. 2339), M. B. (k. 635-637, 2502-2503), J. G. (k. 1335-1337, 2503-2504) oraz R. J. (k. 10-13, 283-286), którego zeznania najpełniej pozostają w zgodności z wyjaśnieniami S. Ł. zarówno co do sposobu dokonywania załadunku papierosów przeznaczonych do przemytu, jak i wiodącej roli w tym procederze W. D.. Wreszcie obrazowo ilości przemycanych papierosów, jak i użytych środków do przeładowania, zapakowania i załadowania tych papierosów na samochód do transportu wynikają z zeznań A. B. (k. 278-282, 2211-2212) oraz z dokumentów dotyczących zatrzymania do kontroli i przeszukania samochodu R. J. w dniu 5.08.2011 r. (k. 4-6, 17-28), dokumentów dotyczących przeszukania magazynu w R. i ujawnienia w nim papierosów oraz narzędzi i przedmiotów służących do przewożenia, pakowania oraz rozładunku i załadunku papierosów (k. 29-31, 60-63), ogleńdzin w/w zatrzymanych papierosów, narzędzi i przedmiotów (k. 122-125, 126-128, 129-145, 370-372, 377-381) a także dokumentów dotyczących zatrzymania w Wielkiej Brytanii samochodu ciężarowego kierowanego przez M. L. w dniu 28.11.2010 r. wraz z przemycanymi papierosami J. L. w łącznej ilości 1.560.000 sztuk, załadowanych w 156 pudełek (k. 657-658, 773-779, 780-799 oraz k. 21-157 TO nr 3).

Sąd Okręgowy, dając wiarę tymże dowodom, także i wyjaśnieniom M. L. oraz M. K. (1) (choć co do tych obu oskarżonych w niepełnym zakresie) zasadnie więc ustalił, że organizacją na tak wielką skalę procederu dotyczącego przemytu papierosów zajmowała się grupa przestępcza o zorganizowanych strukturach, bowiem bez wątplenia przy ogromie tego przedsięwzięcia zwykłe porozumienie kilku osób w ramach współsprawstwa nie byłoby możliwe do realizacji tego przedsięwzięcia.

Bez wątplenia więc zarzuty apelujących kwestionujących sam fakt istnienia zorganizowanej grupy przestępczej w rozumieniu art. 258§1 k.k. nie mogą zostać uwzględnione. Należy więc zgodzić się z ustaleniami Sądu I instancji w zakresie strony przedmiotowej przestępstwa określonego w art. 258§1 k.k.

Problem jednak w przypadku wszystkich oskarżonych a więc zarówno tych, co do których wniesiono apelacje, jak i tych, co do których apelacji nie ma jest taki, iż Sąd Okręgowy w ogóle nie poczynił ustaleń w zakresie strony podmiotowej tego przestępstwa, tj. udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, przypisanego przecież każdemu z oskarżonych. Tymczasem przestępstwo określone w typie podstawowym w art. 258§1 k.k. a takie przypisano każdemu z oskarżonych, może zostać popełnione wyłącznie umyślnie zarówno z zamiarem bezpośrednim, jak i ewentualnym.

Sąd Okręgowy natomiast w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ani jednym słowem nie wspomina, czy każdy z oskarżonych, faktycznie realizując cele zorganizowanej grupy przestępczej działał z zamiarem uczestnictwa w strukturach organizacyjnych tejże grupy. Zauważyć bowiem należy, że samo współdziałanie oskarżonych z osobami, których działania się skoordynowane i którzy przynależą do zorganizowanej grupy przestępczej nie jest jeszcze wystarczające do przyjęcia, że oskarżeni ci mieli świadomość, że uczestniczą w takiej grupie przestępczej, jak nie jest również wystarczające do logicznego wnioskowania, iż oskarżeni ci akceptowali również cele tej grupy i co najmniej

godzili się na udział w niej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 grudnia 2014 r., II AKa 192/14, LEX nr 1602929).

Jakkolwiek dla odpowiedzialności z art. 258 § 1 k.k., nie jest konieczna wiedza sprawcy o szczegółach organizacji grupy, zaś znamiona przynależności do zorganizowanej grupy przestępczej wypełnia samo przystąpienie do niej i pozostawanie w jej strukturach z gotowością do popełniania przestępstw (lub przestępstwa), dla których ta grupa została stworzona, to przecież należy pamiętać, że przestępstwo to, jak wyżej wskazano, może być popełnione tylko umyślnie i przy świadomości sprawcy, że do takiej grupy należy, chociażby ta przynależność była krótkotrwała. Nie ulega też wątpliwości, że nawet współdziałanie kilku osób w popełnieniu przestępstwa nie decyduje samo w sobie o istnieniu przesłanek uzasadniających przypisanie im udziału w grupie przestępczej. Niezbędne jest wykazanie, że w realiach procesowych konkretnej sprawy i przy uwzględnieniu wszystkich dowodów, rzeczywiście występują wystarczające przesłanki pozwalające na przypisanie sprawcy tego rodzaju przestępstwa. Istnienia grupy przestępczej w ujęciu ww. przepisu nie można domniemywać ani jedynie się domyślać. Należy więc wykazać w sposób nie budzący wątpliwości, że dana osoba miała świadomość istnienia zorganizowanej grupy przestępczej oraz zamiar działania w jej ramach (por. wyrok SN z dnia 28 marca 2014 r., III KK 443/13, LEX nr 1458680; wyroki Sądów Apelacyjnych: w Katowicach z dnia 26 kwietnia 2012 r., II AKa 72/12, KZS 2012, Nr 7-8, poz. 84 i w Białymstoku z dnia 27 lutego 2013 r., II AKa 263/12, Lex nr 1293575).

Jednorazowe działanie, nawet w zмовie z innymi, choćby uczestnikami zorganizowanej grupy przestępczej, dające podstawę do stwierdzenia współsprawstwa, działania w grupie przestępczej, doraźnej czy trwalszej, nie jest tożsame z działaniem w grupie zorganizowanej, czy choćby ze świadomością istnienia takiej grupy, organizmu o pewnej stabilności, strukturze, przestępczym programie czy przeznaczeniu. Skoro występkiem z art. 258 § 1 k.k. można popełnić tylko umyślnie, to świadomość istnienia takiej grupy jest niezbędnym warunkiem przypisania udziału w grupie. Nie można należeć do grupy przestępczej, nie wiedząc, że taka grupa istnieje. Nie wystarcza, że istnienia grupy i współdziałania z nią sprawca mógł i powinien się być domyślać. Powinność (i możliwość) domyślania się są bowiem znamionami nieumyślności (art. 9 § 2 k.k.), zatem nie spełniają znamienia umyślności występkę z art. 258 § 1 k.k. (por. wyrok SN z dnia 24 marca 2010 r., II KK 199/09, Lex nr 843107; wyrok Sądu Apel. w Krakowie z dnia 8 lipca 2009 r., II AKa 132/00, KZS 2009, Nr 9, poz. 43).

Możliwa więc jest taka sytuacja, gdy następuje wykorzystanie przez członków grupy przestępczej innych osób, spoza jej kręgu, do wykonania różnych, choćby najbardziej ryzykownych czynności w przestępczym procederze, wiążących się chociażby m.in. z przewożeniem towaru będącego przedmiotem przestępstwa. Jednak taki kontakt osoby spoza struktur grupy przestępczej z jej członkami, nie może automatycznie przesądzać o jej przynależności do tej grupy, lecz musi być oceniany wnikliwie na gruncie realiów procesowych danej sprawy (por. wyrok SN z dnia 23 kwietnia 2013 r., V KK 405/12, Lex nr 1314496).

Przypisanie udziału w zorganizowanej grupie przestępczej wymaga ustalenia czy sprawca był członkiem grupy, akceptował przestępcze cele takiej grupy, czy też jedynie z taką grupą współdziałał (por. wyrok Sądu Apel. w Krakowie z dnia 8 listopada 2013 r., II AKa 220/13, KZS 2013, nr 12, poz. 39).

Jak już wyżej wspomniano Sąd Okręgowy nad powyższym zagadnieniem w ogóle się nie pochylił, co wręcz uniemożliwia Sądowi Apelacyjnemu skontrolowanie w postępowaniu odwoławczym zaskarżonego wyroku a tym samym z braku tych ustaleń nie jest możliwe odniesienie się do zarzutów apelacyjnych poszczególnych obrońców, kwestionujących winę oskarżonych D., W., R. i L. w popełnieniu tego przestępstwa. Oskarżeni ci w toku swoich wyjaśnień zaprzeczyli, by działali w strukturach zorganizowanej grupy przestępczej. Tak samo zresztą uczynił nieapelujący oskarżony M. K. (1), natomiast oskarżony M. G. wyjaśnił, że pomagał tylko na prośbę S. Ł. w pakowaniu papierosów, wiedząc wprawdzie, że pochodzą one z przemytu i będą przemycane dalej za granicę, ale wyjaśnienia te, jak i wyjaśnienia S. Ł. nie dają jasnej odpowiedzi, czy oskarżony G., który przecież tę pomoc udzielił tylko kilka razy i to w znacznym odstępie czasowym świadomie przystąpił do udziału w zorganizowanej grupie przestępczej. Jeszcze większe w tym względzie wątpliwości dotyczą oskarżonego M. K. (1), który dwukrotnie przewiózł papierosy bez polskich znaków akcyzy. Podobnie należy podejść do oskarżonego M. L., zatrudnionego w firmie transportowej T. W.,

który z racji częstych wyjazdów z „legalnym” towarem do Wielkiej Brytanii był co najmniej kilkukrotnie wykorzystany do przewozu za granicę papierosów bez polskich znaków akcyzy. Skoro zaś przynajmniej w przypadku wskazanych oskarżonych istnieją wątpliwości co do ich świadomości w przynależności do zorganizowanej grupy przestępczej, jak również nie jest możliwe ustosunkowanie się do zarzutów w tym zakresie wszystkich apelacji, skoro na temat strony podmiotowej tego przestępstwa w odniesieniu do choćby jednego z oskarżonych Sąd I instancji się nie wypowiedział, to już z tego powodu, z uwagi na brak poczynienia ustaleń faktycznych dotyczących strony podmiotowej działania każdego z oskarżonych, jak i brak ustosunkowania się do tych kwestii w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku istnieje konieczność na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 437§2 k.p.k. uchylenia tego wyroku w części skazującej zarówno oskarżonych W. D., T. W., R. R. (1) i M. L., jak i na podstawie art. 435 k.p.k. w części skazującej oskarżonych S. Ł., M. K. (1) i M. G.. Uchylenie zaskarżonego wyroku w całości jest konieczne między innymi z tego powodu, że udział oskarżonych w zorganizowanej grupie przestępczej wpływa na karalność oskarżonych za pozostałe zarzucane im przestępstwa.

Niezbędne jest również uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w stosunku do wszystkich oskarżonych, w tym tych nieapelujących z uwagi na trafność postawionego w apelacjach zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych dotyczących ilości papierosów, będących przedmiotem przypisanego każdemu z oskarżonych przestępstwa skarbowego.

Zauważyć należy, że Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku przyjął, iż łącznie na przestrzeni od sierpnia 2010 r. do 5.08.2011 r. oskarżeni D., Ł., R. i T. „przemycili” co najmniej 200.000 sztang, czyli 40.000.000 sztuk papierosów bez polskich znaków akcyzy. Ustalenie takie zostało jednak poczynione tylko na jednych wyjaśnieniach oskarżonego S. Ł. znajdujących się na k. 172 TO nr 2, mimo że oskarżony ten wielokrotnie w różny sposób podaje tę ilość, co Sąd Okręgowy zauważył, cytując wypowiedzi oskarżonego Ł. z poszczególnych jego wyjaśnień, ale z tych odmienności nie wyciąga żadnych wniosków (str.17-18 uzasadnienia wyroku). Tak różny sposób podawania przez oskarżonego tych ilości nie pozwala więc na założenie z góry, że liczba co najmniej 200.000 sztang, czyli 40.000.000 sztuk papierosów odpowiada prawdzie. Przy czym oskarżony wyjaśnił, że ta liczba papierosów „przewinęła się”, co utrudnia zrozumienie, czy w niej zawarte są jedynie te papierosy, które przyjęto na oba magazyny i które jednocześnie wysłano za granicę, czy też w liczbie tej znajdują się także papierosy, które w dniu 5.08.2011 r. zatrzymali funkcjonariusze Izby Celnej i CBS oraz ujawnili w magazynie w R.. W tym zakresie również potęguje się wątpliwość co do prawidłowości wyliczenia tej ilości papierosów z uwagi na to, że w swoich wyjaśnieniach S. Ł. zapewniał, że w ostatnim transporcie materacy do Wielkiej Brytanii M. L. wiozł 12.000 sztang, czyli 2.400.000 sztuk papierosów J. L. (k. 69 TO nr 2, 111 TO nr 2, 119 TO nr 2, 148 TO nr 2, 188-188v TO nr 2), gdy tymczasem, o czym już wyżej wspomniano, brytyjskie służby celne w tymże transporcie ujawniły 1.560.000 sztuk papierosów, czyli 156 pudełek a w każdym po 10.000 papierosów. W swoich wyjaśnieniach, mimo ujawnienia tych dysproporcji co do ilości przemycanych papierosów oskarżony Ł. wyjaśnił, że skoro Anglicy znaleźli w tej ciężarówce 8.000 sztang tych papierosów, to 4.000 sztang zniknęło gdzieś po drodze, ale tego nie wyjaśnili z D., który nawet zasugerował, że Anglicy mogli pomylić się przy liczeniu (k. 148, 188-188v).

Sąd Okręgowy do tych wyjaśnień nie ustosunkował się, przemilczając tłumaczenia oskarżonego co do ilości ujawnionych przez brytyjskie służby celne a tym samym uchylając się od wyjaśnienia tejże istotnej sprzeczności co do ilości przemycanych papierosów w dniu 28.11.2010 r. przez granicę Wielkiej Brytanii.

Te uchybienia w ustaleniach faktycznych mogły mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku w stosunku do oskarżonych W. D., T. W., R. R. (1) i M. L. oraz nieapelującego S. Ł. odnośnie przypisanych im czynów odpowiednio w punktach 2,14,19, 37 i 7, co w oparciu o art. 438 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 437§2 k.p.k. a w stosunku do oskarżonego Ł. także art. 435 k.p.k. obligowało Sąd odwoławczy do uchylenia tego wyroku we wskazanej części skazującej i przekazania tej sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Wreszcie z urzędu, w oparciu o przepis art. 440 k.p.k. Sąd Apelacyjny zauważa, że Sąd Okręgowy w ogóle w toku postępowania dowodowego nie poczynił jakichkolwiek ustaleń, by oskarżeni, w stosunku do których wniesiono apelacje, tj. W. D., T. W. i R. R. (1) oraz oskarżeni S. Ł. i M. K. (1), w stosunku do których nie wywiedziono apelacji posiadali świadomość tego, że papierosy, które w ilości 1.589.960 sztuk przywiózł do G. M. K. (1) a które następnie w tej

ilości zostały zabezpieczone przez funkcjonariuszy Izby Celnej i CBS w samochodzie prowadzonym przez R. J. oraz w magazynie w R. w dniu 5.08.2011 r. były oznaczone podrobionym znakiem towarowym (...) zastrzeżonym na rzecz (...) SA a mówiąc potocznie, by mieli świadomość tego, że papierosy te są „podróbkami” papierosów (...) R. L. i B. L.. Należy zauważyć bowiem, że przestępstwo określone w art. 305 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1117 z późn. zm.) polegające na dokonaniu obrotu towarami oznaczonymi podrobionymi znakami można popełnić wyłącznie z winy umyślnej z zamiarem bezpośrednim bądź wynikowym. Tymczasem oskarżony S. Ł., który pomógł współoskarżonych o udział w obrocie tymi papierosami, ani żadne inne osobowe źródło dowodowe nie wskazują, by którykolwiek z oskarżonych, w tym także S. Ł. mieli świadomość tego, że te papierosy oznaczone są podrobionymi znakami towarowymi. Na ten temat ani w toku śledztwa, ani w toku rozprawy nie padło żadne pytanie, ani nie udzielono żadnej odpowiedzi. Jedynie wiadomym jest, że te papierosy rzeczywiście były „podróbkami”, co wynika z badania próbek tych papierosów (k. 950-954). W związku z powyższymi brakami w ustaleniach faktycznych odnośnie tego przestępstwa uznać należy, że zaskarżony wyrok dotknięty jest rażąco niesprawiedliwością w rozumieniu art. 440 k.p.k. i dlatego też Sąd odwoławczy, kierując się tym przepisem oraz art. 438 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 437§2 k.p.k. uchylił tenże wyrok w stosunku do oskarżonych W. D., T. W. i R. R. (1) oraz na podstawie art. 435 k.p.k. w stosunku do oskarżonych S. Ł. i M. K. (1) odnośnie czynów im przypisanych odpowiednio w punktach 3, 15, 20, 8, 25. Dodatkowo należy zauważyć, że wedle ustaleń zawartych w zaskarżonym wyroku w/w oskarżeni mieli działać w zorganizowanej grupie przestępczej, mającej na celu popełnianie przestępstw skarbowych związanych z paserstwem i przemytem wyrobów akcyzowych w postaci papierosów różnych marek, gdy tymczasem we wskazanych punktach skazano tych oskarżonych za dokonanie (usiłowanie) obrotu papierosami oznaczonymi podrobionym znakiem towarowym (...) w ramach tej samej zorganizowanej grupy przestępczej. Z jednej strony więc zachodzi sprzeczność w treści samego zaskarżonego wyroku odnośnie celu działalności tejże grupy przestępczej a z drugiej strony również ta okoliczność może wskazywać na to, że poszczególni oskarżeni godzili się tylko na udział w przemyśle papierosów bez oznaczenia polskimi znakami akcyzy, ale już nie na udział w obrocie „podróbkami” w rozumieniu art. 305 ust. 1 Prawa własności przemysłowej.

Wreszcie na marginesie należy zauważyć, że według ustaleń Sądu Okręgowego przestępstwo przypisane oskarżonym D., Ł., W., R. i K. polegające na dokonywaniu i usiłowaniu dokonania przemytu celnego odnośnie papierosów dotyczyło również wskazanych wyżej „podróbek” papierosów marki (...). Skoro zaś każdy z tych oskarżonych tym samym działaniem dopuścił się przestępstwa skarbowego i dokładnie tym samym działaniem dopuścił się usiłowania przestępstwa z ustawy – Prawo własności przemysłowej, to oczywistym jest, iż oskarżeni ci jednym czynem wyczerpali znamiona zarówno przypisanego im przestępstwa skarbowego, jak i przestępstwa ze wskazanej ustawy. W tej sytuacji więc zachodzi idealny zbieg przepisów, o którym mowa w art. 8§1 k.k.s. a w związku z tym w przypadku uznania winy oskarżonych w popełnieniu obu tych przestępstw należy zastosować przepisy art. 8 k.k.s. Aktualnie przedwczesne jest twierdzenie o dopuszczeniu się przez Sąd Okręgowy obraży przepisu art. 8§1 k.k.s. a to z uwagi na wskazane wyżej braki w ustaleniach faktycznych, które to braki nie pozwalają obecnie na zaaprobowanie zaskarżonego wyroku odnośnie przyjęcia zawinienia oskarżonych w popełnieniu przypisanego im czynu z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 305 ust. 1 i 3 Prawa własności przemysłowej. Jednakże w przypadku ustalenia zawinienia oskarżonych w popełnieniu tego przestępstwa oraz przestępstwa skarbowego dotyczącego tychże „podrobionych” papierosów, przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji będzie zobowiązany do zastosowania przepisów art. 8 k.k.s., co bez wątplenia będzie rozwiązaniem korzystniejszym dla oskarżonych, bowiem wykonaniu będzie podlegała tylko najsurowsza z wymierzonych kar. Nie będzie więc możliwe, jak to uczyniono w zaskarżonym wyroku, „połączenie” w jedną karę łączną kar pozbawienia wolności orzeczonych za przestępstwo skarbowe i przestępstwo z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 305 ust. 1 i 3 ustawy – Prawo własności przemysłowej, co bez wątplenia będzie rzutowało na ostateczny wymiar kary, podlegającej wykonaniu.

I wreszcie już marginalnie zwraca się uwagę na niezrozumiałe przyjęcie w przypadku oskarżonego K. odnośnie przypisanego mu przestępstwa skarbowego, iż oskarżony ten z tego przestępstwa uczynił sobie „stałe źródło dochodu” w sytuacji, gdy również kilkukrotne działania oskarżonego G., pomagającego w pakowaniu papierosów, za co otrzymał wynagrodzenie, nie doprowadziły do podobnego ustalenia, iż oskarżony ten z przypisanego mu przestępstwa skarbowego uczynił sobie „stałe źródło dochodu”. Trudno w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku znaleźć racjonalną odpowiedź na tak odrębne ustalenia, więc i na tę kwestię przy ponownym rozpoznaniu sprawy należy zwrócić uwagę.

Oczywiście nie będzie już możliwe ustalenie, iż z popełnienia przestępstwa skarbowego oskarżony G. uczynił sobie stałe źródło dochodu z uwagi na zakaz określony w art. 443 k.p.k.

Ostatecznie więc stwierdzić należy, że powyższe uchybienia spowodowały uchylenie zaskarżonego wyroku w całości a więc i również w stosunku do oskarżonych, co do których nie wywiedziono apelacji.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy będzie zobligowany do zwrócenia uwagi na wszystkie podniesione wyżej okoliczności, by wystrzec się błędu w ustaleniach faktycznych, przy ustaleniu zawinienia poszczególnych oskarżonych w zakresie zarzuconych im czynów a co za tym idzie przy przyjęciu właściwych kwalifikacji prawnych tych czynów i właściwym doborze kar, jak i przy sporządzaniu ewentualnego uzasadnienia wyroku. Sąd I instancji w przypadku uznania wyjaśnień S. Ł. za wiarygodne będzie zobligowany na ich podstawie dokonać najkorzystniejszego dla poszczególnych oskarżonych wyliczenia liczby papierosów, będących przedmiotem popełnionych i usiłowanych przez każdego z nich przestępstw skarbowych. Również przy ocenie tych wyjaśnień będzie zobligowany do przyjęcia takiej liczby papierosów przemycanych w transporcie do Wielkiej Brytanii w dniu 28.11.2010 r., by z oceny tej w kontekście ilości przewożonych papierosów ujawnionych przez brytyjskie służby celne wyciągnąć wnioski w pełnej zgodności z zasadami określonymi w art. 7 k.p.k.

Z uwagi na uchylenie w całości zaskarżonego wyroku, odnośnie osobowych źródeł dowodowych poza przesłuchaniem oskarżonych, w tym także co do faktów dotyczących udziału w obrocie papierosów z podrobionymi znakami towarowymi należy podjąć próbę przesłuchania bezpośrednio na rozprawie świadka R. J.. Zeznania tego świadka bowiem w sposób najistotniejszy są pomocne w weryfikacji pomawiających wyjaśnień S. Ł. odnośnie przestępstw skarbowych, jak i udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, w tym roli, jaką w tej grupie pełnił W. D.. W przypadku niemożności przesłuchania na rozprawie tego świadka z przyczyn określonych w art. 391§1 k.p.k., będzie konieczne ujawnienie jęgo zeznań złożonych w postępowaniu przygotowawczym w trybie tego przepisu.

Wreszcie Sąd I instancji powinien zbadać czy poszczególni oskarżeni stykając się osobiście bądź nie stykając się z „podrobionymi” papierosami (...) mieli możliwość uzyskania świadomości, że papierosy te były oznaczone podrobionym znakiem towarowym. Bez wątplenia przy tym ustaleniu pomocna będzie opinia z k. 950-954, jak również porównanie przez Sąd na rozprawie paczki i sztangi podrobionych papierosów z oryginalnymi paczkami i sztangami papierosów (...) R. L. i B. L., o które należy zwrócić się do pokrzywdzonego podmiotu (oskarżyciela posiłkowego). Nie można przy tym zapominać, iż z wyjaśnień oskarżonych nie wynika, by wyciągali oni paczki papierosów ze sztang, nie mówiąc już o wyciąganiu pojedynczych papierosów, więc w zasadzie mogli się tylko fizycznie zetknąć z opakowaniami w postaci sztang, nie zaś paczek czy papierosów.

Co do pozostałych dowodów już przeprowadzonych przed Sądem Okręgowym podczas pierwszego rozpoznania sprawy można szeroko stosować przepis art. 442§2 k.p.k.

Jarema Sawiński Maciej Świergosz Marek Kordowiecki